

Espoon lausunto luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Espoon kaupungin lausuntoa aiheesta: Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan perusopetuslakia muutettavaksi siten, että siinä olisi oppilaiden arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät yhtenäiset menettelyt. Esityksessä yhtenäistetään oppilaan arvioinnin perusteita ja vähimmäisosaamisen saavuttamista koskevia menettelyjä perusopetuksessa siten, että perustaidot voitaisiin varmistaa jokaiselle oppilaalle.

Esityksessä ehdotetaan, että oppilasta arvioitaisiin suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Lisäksi säädettäisiin yhtenäisistä periaatteista vuosiluokalta toiselle etenemisessä. Esitys vahvistaisi oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin yhdenvertaisuutta.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

Espoon kaupunki pitää hyvänä muutoksena sitä, että pykälän 22 otsikointia on muutettu oppilaan arvioinnista oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinniksi.

Espoo pitää myös hyvänä esitettyä linjausta, että arviointi kohdistuisi oppilaan oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn. Esityksen mukaan sääntelyllä tarkoitettaisiin, että oppiaineiden tavoitteet muodostaisivat arvioinnin keskiön, ja niihin suhteutettuna tulisi arvioida oppimista, osaamista ja työskentelyä. Tällä esityksen mukaan tarkoitettaisiin, että oppiaineiden tavoitteisiin tulisi sisältyä selkeästi määritellyt työskentelyn tavoitteet. Lisäksi ehdotuksen mukaan arvioitaisiin oppilaan käyttäytymistä. Käyttäytymisen arviointi tehtäisiin aina erillisenä oppiaineiden tavoitteisiin perustuvasta arvioinnista. Espoo pitää esitettyjä linjauksia hyvinä.

Lakiluonnoksessa esitetään, että Opetushallitus määrää jatkossa oppiaineiden oppimäärien eri vuosiluokkien ja koko perusopetuksen osalta niistä tavoitteista ja sisällöistä, jotka oppilaan tulee vähintään saavuttaa hyväksytysti. Kuitenkin aiemmin lakiesityksen tekstissä sanotaan, että arviointia tehdään suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin. Espoon kaupungin mielestä tässä kohtaa lakitekstissä on ristiriita ja se johtaa mahdollisuuteen tulkita asiaa niin, että myös sisältöjä arvioitaisiin jatkossa. Lakitekstissä tulisi johdonmukaisesti käyttää tavoitteet -käsitettä, johon arviointi perustuu. Esityksessä ehdotetaan, että oppilasta arvioitaisiin suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Esityksen mukaan laissa säädettäisiin, että lukuvuoden aikana toteutettavaan arviointiin tulee sisältyä ohjaavaa palautetta. Tällä esityksen mukaan tarkoitettaisiin, että oppilaan oppimisesta ja osaamisesta sekä työskentelystä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin olisi annettava ohjaavaa palautetta lukuvuoden aikana. Lisäksi esityksen mukaan annettaisiin palautetta oppilaan käyttäytymisestä. Palaute olisi esityksen mukaan luonteeltaan formatiivista, oppimista ohjaavaa ja tukevaa opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutusta. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että lisäksi oppilaan opintojen edistymisestä oppiaineiden tavoitteiden mukaisesti tulisi antaa säännöllisesti tietoa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Tällä esityksen mukaan tarkoitettaisiin tietojen antamista lukuvuoden aikana lukuvuoden päätteeksi tehtävän arvioinnin

lisäksi. Espoo pitää esitystä hyvänä.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

Espoo pitää esityksessä hyvänä, että oppilaan arvioinnista ja vuosiluokalle siirtymisestä säädettäisiin lain tasolla. Espoo näkee, että asian määrittely laissa lisää oppilaiden yhdenvertaisuutta kansallisella tasolla.

Espoon kannattaa esityksessä linjausta, että oppilas jäisi vuosiluokalle silloin, kun hän ei olisi perusopetuslain 4 a luvun mukaisista tukitoimista huolimatta saavuttanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvien yhden tai useamman oppiaineen tavoitteita ja hänen suorituksensa olisi hylätty.

Espoo pitää myös hyvänä esitystä, että oppilaalle, jonka suoritus on hylätty, tulee esityksen mukaan edelleen varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisen oppiaineen tavoitteet hyväksytysti. Tällä tarkoitettaisiin mahdollisuutta osallistua lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä erilliseen näyttöön, jossa oppilas voisi osoittaa saavuttaneensa tavoitteet.

Espoo myös kannattaa esityksen linjausta, että oppilas voidaan jättää vuosiluokalle myös vaikka hänellä ei ole yhtään hylättyä suoritusta, jos se on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi tarkoituksenmukaista. Yleisellä koulumenestyksellä tarkoitettaisiin heikkoa suoriutumista kaikissa tai suurimmassa osassa oppiaineita. Espoo näkee myös hyvänä, että on kuvattu, että heikkoon suoriutumiseen mainitaan mahdollisena syynä runsaat poissaolot koulusta ja sen vuoksi alhaiset arvosanat useissa jatko-opintojen kannalta keskeisissä oppiaineissa.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

Espoo pitää esityksessä hyvänä, että todistuksista säädettäisiin lain tasolla. Espoo näkee, että todistusten säätäminen lain tasolla tuo selkeyttä ja lisää oppilaiden yhdenvertaisuutta. Espoo pitää esityksen linjauksia todistuksien antamisesta hyvinä.

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

Espoo näkee tarpeellisena, että lakimuutoksen myötä opetussuunnitelman perusteissa tavoitteiden ja arviointikriteerien määrää kevennetään niin, että niitä olisi vuosiluokittain opettajan ja oppilaan oppimisen kannalta realistinen ja hallittava määrä jokaisessa oppiaineessa. Espoo toivoo, että Opetushallitus määrittelee valtakunnallisesti vähimmäisosaamistason, jonka saavuttaminen vaaditaan kussakin oppiaineessa vuosiluokalta toiselle siirtymiseksi.

Espoon näkemyksen mukaan tuntijaolla on keskeinen merkitys sille, että arviointi voi toteutua yhdenvertaisesti kaikissa kunnissa ja oppiaineiden tavoitteet voidaan saavuttaa. Siksi Espoo pohtiikin, olisiko hyvä määritellä kansallisesti myös kaikkien oppiaineiden vuosiluokittaiset vähimmäistuntimäärät.

Espoo pyytää harkitsemaan, voisiko pykälätekstejä tiivistää ja selkiyttää.